„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 120. У Новом Саду у петак 5. (17.) августа 1883. ГОДИНА XVIII.

ПУТОВИ СРПСКИХ ВЛАДАЛАЦА.

Ко прати данашње политичне прилике, тога се оку није зацело омакло, да се данас у Европи иде озбиљним догађајима на сусрет.

Са данашњим склапањем алијансија узимају европске државе једне према другима такве положаје, из којих се не може ништа друго закључивати, него да у не далеком времену можемо очекивати озбиљне сукобе између њих.

Истина да савези, који се међу државама склапају, не морају бити савези за случај рата, удружења за обрану и нападај. Шта више, често, и то врло често склапају се савези баш за одржање мира, као што је био тројни савез северних велесила, илити у последње време савез између Немачке и Аустро-Угарске.

Но у цели мира удружују се обично саме велесиле међу собом, и где се њих две три удружене поставе на стражу ту зацело нема никога, ко би порушио тај мир, што га они у заштиту узимају. Али кад се таква акција спрема и удешава, ту се онда и са најмањим фактором, са најмањом државицом и са најситнијим народићем рачуна. Где се тако ради, где се ови државни организми другог и трећег, и бог те пита још ког реда у комбинацију велесила увлаче, — ту се свакојако ради о великим плановима, и ту се без сумње спрема за неку акцију.

Савез између Немачке и Аустро-Угарске стоји чврст и непоколебив. У тај савез увучена је ове године и Италија. Говоре да ће му приступити и Шпанија, но то није известно, а за какву акцију на истоку не би то много ни значило, већ ако се Шпанијом не би хтела Француска колико толико у запту да држи, како би Немачка у случају рата с Русијом од Француске слободна леђа имати могла. Међутим Шпанија је данас забуњена својим унутарњим стварима. То је тако н једној страни.

На другој је страни Русија, која непрестано кокетује са Француском. Погледање ово и намигивање обострано је, и опет није још дошло ни до каквог озбиљног приближења између Француске и Русије. Тако Русија стоји на другој страни сама. Бар тако изгледа. Али она у истини није сама, уз њу су — кад никог другог не би било — мале државице балканске, Бугарска и Црна Гора, а и то већ нешто значи. Држање Румунске као да није одлучно. По досадањим знацима она је више на страни Русије, дочим се Немачка и Аустро-Угарска труде да је задобију, па ма то можда било чак и по цену концесија у дунавском питању од стране ове последње. Но имаде друга још једна јача сила, која је данас очевидно на страни Русије, а то је Турска. Као што је под султаном Абдул-Азисом руски уплив у Цариграду био меродаван, тако је исто и данас поред свега тога, што су Турска и Русија, још пре пет година, једна према другој као непријатељице стајале. Уплив сваке друге велесиле у Цариграду данас је пао.

Русија има дакле за себе Турску и скоро све балканске државе. Једини је изузетак међу балканским државама Србија. Краљевина Србија налази се данас у пријатељском загрљају Аустро-Угарске, а у табору против Русије и против балканских држава и народа.

Из те околности, што се у комбинације велесила увлаче данас баш малене источне државице европске, — може се скоро са сигурношћу извести, да ће балкански полуостров или његово најближе суседство бити земљиштем најближих великих догађаја.

Источно питање, за које је већ и прошли век знао, то питање, које као нека морска неман сваки час на површину искаче, и које је већ свакојако, и на бојном пољу и за зеленим столом решавано, није ево још ни данас решено, ма да смо имали ту скоро велики источни рат, и ма да су дипломате свију велесила о њему пун месец дана у Берлину главе лупали. Шта више оно је данас акутније него што је игда било, а то с тога, што је исто у Берлину тек само половно решено.

Док су се покорени народи турске царевине дизали, да се јарма ослободе, и док су они једини били, који су то несретно источно питање у течај стављали, а док је с друге стране Европа веровала у животност Порте отоманске, и док јој је једина цел била одржање целокупне турске царевине, — дотле је и борба неједнака била, јер балкански народи стајали су сами, или наслоњени на Русију не само против снажне турске царевине него и против целе Европе. Узбуњени народи били су често покорени или са незнатним концесијама уђуткани. Тако се отезало решење источног питања.

Но данас, где је вера у опстанак турског господства у Европи коначно пољуљана, где је турска царевина hereditas jacens, неко пусто масло, почињу се и саме велесиле о то пусто наслеђе отимати. Ради се о томе, који уплив да превлада на Балкану, да ли уплив истока или запада, т. ј. да ли уплив Русије, илити Аустро-Угарске, за чијим леђима стоји као верни пратилац и чувар њен Немачка са њеном давнашњом тежњом на исток.

Док су источни народи имали да подношају терет турског јарма, дотле се могло и чекати на решење источнога питања, јер велесиле нису тог терета осећале, — али данас, где се пријављују мало јачи и угледнији наследници, као да се жури, да се та оставина што пре расправи. И заиста источно питање иде данас бржим кораком своме решењу на сусрет.

А кад је реч о источном питању, онда је то реч и о најживотнијем интересу српскога народа. У источном питању уплетено је и српско питање, и по несрећи својој српски народ игра врло еминетну улогу у томе питању. Судбина српског народа не само да је уплетена у сваку фазу источног питања, него он и по географском положају своме заузима баш такво место на балканском полуострву, где се интереси Русије и Аустро-Угарске сукобљавају.

Од инвазије турске и од пропасти српске државе трошио се народ српски у непрестаним бунама и устанцима. Његова сеоба овамо у ове крајеве није ништа друго, него огромна, племенита жртва, принесена на олтар поништеној домовини. Сунце слободе, које је почетком овога века озарило све источне народе, родило се истом онда, кад су Ђорђе и Милош, Вељко и Главаш разагнали помрчину, која је те народе увијала. Па и сада, ко је изазвао ово данашње стање на балканском полуострву, него херцеговачко-босански устанак, — дакле и опет Срби. И ти Срби, који су и сада источно питање у течај довели, који су скупе и љуте ратове подузели и још велики источни рат изазвали, — ти Срби прошли су и овом приликом горе него и један балкански народ. Тек данас је српски народ раскомадан.

Ако је српски народ био досад поцепан по вери и по земљама, ал је био један и уједињен по својим тежњама и целима. Данас је он и по својим политичним тежњама подељен, — бар тако би се морало судити по држању оних особа, које стоје на челу самосталних српских државица и политиком тих земаља управљају. Тако бар данас мора судити сваки по владању и понашању српских владалаца.

У исто доба кад црногорски кнез Никола полази у Цариград, да својом личном посетом потврди пријатељску свезу, која се сада међу Русијом и балканским народима с једне и Турском с друге стране склапа, добива српски краљ Милан од немачког цара позив да дође у Берлин на велика јесења вежбања немачке војске.

Чудновато је мало српскоме уву чути, да црногорски кнез, тај крвни и давнашњи душманин Турске и Турака, иде да склапа савез и пријатељство са султаном. Али времена су се изменила, знатно изменила. Турска скоро да је одужила свој дуг, што га је према српском народу дуговала. Рачуни, које би српски народ имао још с њоме да расправља, не би били бог зна како огромни. Али је чудноватије од тога, да се путови српских владалаца укрштају.

Исток и запад узимају данас фронт један према другом, за кратко време па се могу и сукобити. Какву ће ролу да заузме српски народ у тој крвавој драми? Оће ли се и он поделити на две стране, као што му се данас владаоци деле? Може ли то бити?

Ако се српски народ осећа као једна целина, ако он имаде у себи какве политичне идеје, ако тежи као народ за неком вишом цели и помишља на лепшу будућност своју, онда он у наступајућим приликама не може бити у два табора.

Народној срећи и напретку може водити само један пут. Јесу ли путови, којим су српски владаоци пошли, добри и прави, — нећемо да пресуђујемо овако на пречац. Али да је један од њих на кривоме путу, то већ сада можемо изрећи, јер о томе сумње нема, да народ своје више цели само једним путем постићи може.

Досадањи народни развитак имаде већ свој пут, који је обележен историјом и традицијом. Само тим путем може се нешто постићи. Не пођу ли српски владаоци тим путем, ми се сумњамо, да ће српски народ, који се свагда сам о својој судбини старао, хтети поћи кривим путем за својим владаоцима, и онда ће морати наступити врло оштра криза.

Ми од срца жалимо српски народ, што ће морати можда још и тај горки пехар да испије, али „чашу меда још нико не попи, ко ју чашом жучи не загрчи“, а „чаша жучи иште чашу меда“. Дај боже тај горки пехар био целителан, како би и тај народ после горких претрпљених мука могао се једном заложити из пехара медом напуњеног!

Манипулација срп. нар. фондова.

(В. Ј) Као што смо из извештаја последње седнице саб. одбора увидети могли, налази се наше опште добро у врло жалосном стању. Толики новац неукамаћен, приличан неред у

ЛИСТАК.

ПОСЛЕ БРАНКОВЕ СВЕЧАНОСТИ.

(Свршетак.)

Но Бранко је осим свега и одушевљени песник природе.

За првог Наполеона вели се, да му је у мирно доба крв споро кроз жиле протицала, и тек у ратно време, тек усред јуначког ограшја дошао му је крвоток у своје нормално, редовно стање.

За Бранка може се рећи, да му је срце тек онда на мери, кад се налази у слободној, непоквареној природи.

Многе песме његове дају доказа о томе, каквом силном љубављу обима он природу и њезине красоте.

Али ваља да најлепши цветак у китњастом венцу његове љубави према природи јесте у „ђачком растанку“ овим речима исказана жеља:

„А кад ми се веће смрћи мора,
Нек се смркне између ових гора,
Ту нек ми се ладна кова рака,
Ту ће мене земља бити лава!“

Ко се иоле задуби у Бранкове песме — а има осећаја за праву, неизмајсторисану природу и њене чари — тај ће из њих махом осетити свежи дах душевно здравога, извештаченошћу неокуженога младића, каквих — на жалост — све мање бива у наше мекушно доба, у којем је старо и младо, мушко и женско до грла огрезло у каљузи неприроднога, нездравога и млитавога начина живљења.

Такав младић, коме је природа друга мајка, са чијих груди је он посисао слађано млеко своје дивотне појезије; такав ђеније, који је роду своме за векове обележио правце, којима му ићи ваља, ако ће узвишене узоре своје да оствари; такав песник, коме су песме беспрекидни славопоји природи и њезиним дивотама — не може ни у тренутку смрти, ни с оне стране гроба изневерити један од најмилијих узора својих: љубљену, обожавану природу!

У крилу ове, у светој Фрушкој, на красноме Стражилову право и једино је место земним остатцима тако речитоме тумачу величанствене, чаробне природе и њезиних тајана. Ту ће његова велика душа уживати сладости рајске тишине, успављивана заносном песмом славуја, његових најмилијих другара!

За Јана Жишку, великога чешког јунака, веле, да је — на умору — Хуситима својим у аманет оставио, да му од коже његове начине бубањ, нано би и после смрти роду своме од користи био, одушевљавајући борце чешке, да иду у бој и да у овоме неустрашиви буду.

Није ли и врломе Бранку слична мисао пред очима лебдела, када је онако жарко зажелео, да му на Стражилову кости почивају? Није ли хтео, да омладини, којој је песме своје посветио, и гробом својим узором буде у љубави према лепој, божанској природи?

Мислимо, да ћемо досадањим, а и одсадањим нашим ретцима колико толико допринети, да се — што ни у ком погледу није још довољно учињено — обележи значај песнину, који је ретка појава и у других народа, а некмо ли у нас, који смо мало не у свему заостали иза других напреднијих народа.

Или зар се с правом не може назвати ванредном појавом у животу нашег народа, када цео народ успомену слави једном младићу, који је све, што је учинио на пољу наше песничке књижевности, у ђачкој скамији, као ђак учинио, па је као таки и умро?

Зар није пре њега било стотинама њих, који су средње и више учевне заводе посвршавали, па су многи од ових и као писци и као песници уважење и име „класичара“ задобили? И од свију тих се ни један не нађе, да учини оно, што је учинило једно — недужно ђаче!

Али ни ово не би тај велики задатак извршило, да се слепо поводило за предрасудама, које су тада у школи и животу претежну владу своју имале; не би га извршило, да је струне гусала својих удешавало према прописима, који су ученицима са учитељских катедара давани.

Тај огромни задатак извршило је једно — ђаче самоуче.

Врло значајна појава је у нашим народним песмама, да у њима ђаче самоуче велики задатак врши.

У песми „Цар Константин и ђаче самоуче“ вели се, како је цар овај — славу славећи — три совре поставио: једну од сувога злата, за којом седе дванаест владика и четири стара патријара; другу од сребра чистога, за којом је намештено триста калуђера; трећу пак од дрва шимширова, за којом су „триста ђеце ђака, међу њима ђаче самоуче.“

Цар зареди од совре до совре, поклони се и стане свакој овако говорити:

„Не би сте л' ми могли дувовати,
Јесам тежак грије учинио:
Јесам био своје родитеље,
Како би се грија остајао?“

Да видимо шта на ово питање царево одговарају патријарси и владике, шта калуђери, а шта ли ђаче самоуче?

Патријарси и владике одговарају, да ће се цар само тако греха опростити, ако њима даде начинити — златне круне драгим камењем искићене!

Калуђери му веле, да ће се греха ослободити, ако им „пише триста парусија, и погради беле манастире!“

А шта му одговара трећа совра, или управо „словослов“ његов — ђаче самоуче?

Говорник треће совре, ђаче самоуче

„Не говори цару по хатеру,
Већ говори Богу по закону:
„„Круно наша царе Константине!
Лако ћемо тебе дувовати:
Ти начини лучеву ћелију,
Намажи је лојем и катраном,
Затвори се, царе, у ћелију,
Запали је са четири стране,
Нека гори с вечер до свијета,
Ав' оставеш царе у ћелији,
Онда си се грија остајао.““

Цар Константин у толико послуша ђаче самоуче, што сагради ћелију, какву му је оно предложило, али му се учини врло ризично, да он први у њу уђе, но он у њу прво баци ђаче самоуче, па је запали на четири стране, и ова огњем изгори, али — ђаче самоуче оста непо-

књиговодству, — заиста сенку баца и на саму највишу управу. Ма да највећа тачност влада код манипулације са нар. фондом, треба бар један члан саб. одбора да најмање сваке четврти године код књиговодства находеће се књиге строгој ревизији подвргне, као што то код новчаних завода бива, те не би онда могло доћи дотле, да неке закладе још од 1881. год. незакључене стоје.

А шта ћемо рећи на оне огромне цифре, које нам показују онај силни неукамаћени новац? Најмањи перценат кад би узели, па би нашли свакидашњег чистог губитка до близу 200 фор., и то само на новац, који у готовини лежи. А колика би се свота испоставила тек онда, кад би узели под каквим је багателним перцентом грдна сума новаца нар. фондова смештена? Колико би се ту нових заклада основати могло и колико би се ту талената српског подмлатка на праву стазу извело, који се сад због трајавог материјалног стања сарањују?

Да би се свему овом на пут стати могло, то ћу изнети у кратко моје мњење, како би се што већа корист црпила од нар. добара.

За смештање новца мора бити правило, да се што сигурније новац пласира. Хипотекарски зајмови, то је највећа сигурност, која се капиталистама при издавању новца под зајам пружа; но са овим зајмовима, видели смо, иде код нар: фондова врло тегобно. Наш граничар не може на пр. на јутро земље више од 20 фор. добити. То је један од главних узрока, што су сада мала потраживања за новац код нар. фондова. Ради оваке багателне суме неће се лако наћи онаки господари кућа, који ће дати своју комунију оптеретити, те су се наши земљеделци побринули за други начин, како ће себи у хрђавим годинама и у опште олакшати, а то су „Штедионице“ а нарочито „Задруге“, које се у најновије доба јако шире.

Но код оваког зајма стављају се опет друге препреке, особито Србину земљеделцу. Небројених случајева има, особито у граници, где потражилац зајма мора приличну провизију своме јемцу — жиранту — да плати, што наравно наш свет јако убија.

За узрок томе може се навести то, што се наши новчани заводи понајвише у чивуцким рукама налазе, јер српски заводи, остављени сами себи, не могу без потпоре да процветају и напредују, јер чим се чује да се где српски завод основао, устала је и хала и врана на исти, како би га оборили.

Ми имамо неколико ваљаних српских новчаних завода, код којих се човек управама у свако доба поклонити мора.

Али каква вајда кад су наши заводи, особито од иноверске стране у хрђав глас доведени, тако да не могу главе дићи. Са облагивањем изгуби завод поверење па и код самих српских кућа, те тако му мањка главна потпора, а то су — улози.

Сад сам дошао до своје праве цели.

Кад се могу толике стотине хиљаде у вредн. хартије улагати, што је рискантније него мећати у новчане заводе, зашто се не би могла лепа свотица тог новца по споменутим заводима сместити на уложне књижице. А треба знати да су та српска новчана друштва у средини чистих овејаних Срба? Тај новац вукао би, тако рећи, двоструку хасну, коју имамо од папира. А има и таких деоничарских друштава, где би управа, особито нар. фонду, засебно са својим властитим поседом и општим имањем гарантовала, а знамо да су у управи понајвише најугледнији и најимућнији грађани дотичног места.

Ово би мислим био лак пут, а сигурнији од многих других, како да нар. фонд новац укамати.

Нови Сад, 4. августа.

— Данас је отпутовао др. Светозар Милетић са својом породицом у Ириг у намери, да остатак лета проведе са оне стране Фрушке Горе, како би се сасвим опоравио. Ми му желимо, да га јесен потпуно здрава и крепка у нашу средину поврати!

— Карловачки одбор за подизање споменика песнику Бранку Радичевићу подигао је дне 28. Јула (9.) Августа т. г. на вису стражиловачком на гробу неумрлог песника омладине српске са бечког гробља донешени споменик, у ком је нова плоча са натписом

„Много хтео, много започео
Час умрли њега је помео . . .
пренешен на Стражилово дне 22. јуна 1883.

утврђена дочим је стара плоча по закључку оптшег збора од 11. (23.) јула т. год. одаслана управи српског музеја у Београд.

Усљед закључка карловачкога одбора за подизање споменика песнику Бранку Радичевићу **држаће се дне 14 (26) августа т. г. у 9 сати изјутра на самом гробу — на стражиловачком вису — шестнедељни спомен свечаног преноса.**

Политички преглед.

Из Загреба јављају о новим провокацијама. Финансијални равнатељ Давид не само да још није дао уклонити грбове са финансијалног здања и порезног уреда, но је учинио још један корак даље, наредив, да се код финансијалних уреда употребљују печати са хрватским и мађарским натписом, која је наредба одмах и спроведена. Разуме се да је овај поступак Давидов још већма огорчио и онако већ одвећ узрујане духове. Узрујаност ова постигла је врхунац када се дознало да је финансијални равнатељ потражио од земаљ. владе војнички брахијум, да се спречи држање намераваног митинга и да се силом спречи да дође к њему депутација, која је имала тражити неодложно отклоњење противзаконитих грбова, и даље кад се дочуло, да је Давид тражио да се обдан и обноћ пред финансијалним равнатељством, порезним уредом и финансијалном благајном поставе градске страже, да спрече скидање противзаконитих грбова и **поробљење државне благајне.** Разуме се да је овакова мотивација Давидовог потраживања изазвала највеће огорчење код загребачког становништва. „Повор“ који је општем незадовољству у погледу Давидовог поступка израза дао, био је у два пута конфискован. Исти лист јавља да је Давид посредовањем угарског министарства израдио војнички брахијум против намераваног митинга, што се правилно дозвољава само на захтевање земаљскога поглавара, дакле у Троједници на захтевање — бана. По овоме Давид или стоји у свези са баном или сматра себе неограниченим господарем, већим и од самога Пејачевића. Једно и друго карактерише одношаје у Троједници — најблажије речено — као веома жалосне.

Јављајући борављење њег. наименованости у Будим-Пешти саопштава бечка „Преса“ да је краљ. комесар на задњем српском **црквено-народном сабору**, г. Че, усљед позива министра Тисе отпутовао у Будим-Пешту. „Вероватно је — додаје поменути лист — да ће се том приликом на меродавном месту повести реч о сазиву конгреса“.

Из Будим Пеште пронео се глас да ће се цар-краљ **Фрања Јосиф састати са краљем Миланом** у току месеца септембра ове године. Место где ће се састати оба владара не именује се, али се каже да ће састанак бити на југу Угарске. Њег. Величанство присуствоваће у првој половини месеца септембра војничким маневрама, што ће се држати у околини Сегедина, а пре неког времена говорило се да ће краљ Милан доћи да обиђе гроб кнегиње Љубице, која је сарањена у Манастиру Крушедолу. Сав је изглед да ће се и састанак владара том приликом обавити.

У исто време јавља се да је **краљ Милан позван у Берлин** да присуствује великим војничким маневрама, што ће се септембра месеца држати у околини Хомбирга. „Н. сл. Пр.“ јавља да је ова вест учинила најбољи утисак на бечке официјалне кругове, који у том позиву гледају „немачки одговор на свадбу, што је ту неки дан прослављена на Цетињу.“ У Берлину да баш услед тога хоће особито љубазни да буду према краљу Милану, који је пријатељ Аустрије. У том смислу и упућена је на њ позивница, а у Бечу се надају, да иста неће остати без уплива на **расположај српског народа.** У Бечу и Берлину држе да ће пут краљев у Берлин уверити Србе да ће се боље налазити уз аустро-немачко пријатељство, но ако пођу за опасним пустоловштинама, које их могу довести до великих заплета. — Председник српског министарства, Пироћанац уверавао је пре неки дан једног бечког новинара да је расположај српског народа према „напредњачкој“ влади сасма повољан, данас бечко-берлински пријатељи исте владе изјављују да се надају да пут краљев „не ће остати без уплива на расположај српског народа“, из чега би следило да тај расположај није „сасма повољан“. Ко има право: српска „напредњачка“ влада или њени бечко-берлински пријатељи? А шта ће бити са скупштином? Није ли ово краљево путовање образина за којом се крије — несазивање скупштине? Било како му драго свакако је по „напредњаке“ јадно и жалосно да за њих у њиховом рођеном народу — из Берлина кортешују.

Прошле среде имала се у Лондону спровести ратификација лондонске **дунавске конвенције** У дотичном позиву инглеске владе веле да није нигде поменута Румунија, нити је речено да ли ће при ратификацији суделовати какав заступник румунски. По томе могло би се закључити да ће се ратификација спровести без суделовања Румуније, тим пре, што ова није изјавила да пристаје на одређења лондонског уговора. Какву ће практичну вредност имати овај уговор ако Румунија није изјавила своје пристајање и ако је ратификација истога без ње спроведена, — то нека реше они, који су себичношћу својом питање ово довели у овај неприродни положај.

Сабор чешки закључен је 30-ог прошлог месеца У седници што је претходила закључку сабора изабрао је **чешки посланички клуб** повереника своје. Интересантно је да је овога пута у управни одбор изабран онај исти младо-Чех професор Тилшер, којега пре не пуних шест недеља староческа већина није хтела да препоручи као кандидата за земаљски сабор. За поверенике изабрани су: др. Ригер (председник), А. О. Цајтхамер (први потпредседник), др. Тројан (други потпредседник), грof Јован Харах, др. Јержабек, Јосиф Јиречек, др Квичала, др Матуш, Недома, др Шкарда, професор чешке технике Тилшер и Зак. За заменике изабрани су др Кајал, др Шолц, Тонер и др Ед. Грегер. Старо-Чеси су са 9 а младо-Чеси са 3 члана заступљени у одбору.

ДОПИСИ.

* **Будим-пешта** 1. августа. (Текелијанум. — Ирма. — Немири у Пешти. — Равно) Јуче је одржала овдашња црквена општина своју скупштину. Једини јој предмет бејаше избор Текелијиних питомаца. Као што већ беше у овом листу говора о томе још лане, општина ова са неколико изврсних својих чланова на челу јој врло се ревносно заузима око бољитка тога завода. Најважнија а без сумње и најлепша је реформа, коју ове године унесе надворништво у Текелијан завод, што ће од јако и слушаоци техничких наука моћи бити Текелијини питомци. На тој новини радило се још од зимус, њу је нарочито покретао председник, али се она остварила истом кад дође у завод садашњи надворник. Његовим својским заузимањем прешла је новина та сретно и кроз врховну власт завода, њу је одобрило министарство. (Па зар је министарство највиша, зар није оно само контролна власт? Не би ни требала ваљда општина да настоји, да и у овом погледу дође под наше аутономне власти? — Ур.) У јучерашњој скупштини изабра општина једногласно за Текелијине питомце Лазу Секулића свршц. гимназисту, родом из Црепаје, одличнога новосадскога ђака (будућег правника) и Перу Новаковића III. године техничара родом из В. Кикинде, који својим сведоџбама показа такођер најизврснију квалификацију међу техничари компетенти. — Како наш свет с пуним правом много разбира о том заводу, вредно је овом приликом ув признање честитој општини и надворништву Текел. завода и то забележити, да је овог лета кућа Текелијина из темеља обновљена. Почев од дворишта, које је од пролетос засађено красним парком па до последњега клина у собама — све је то обновљено и улепшано, и споља и изнутра, тако да се према садашњим приликама боље не може ни замислити. Собе су питомачке све изнова патосане и бојадисане, а светла боја, којом окречише кућу, одликује ју у читавој улици од свију. Кад се тому дода још импозантна мраморна табла над капијом, на којој су стара слова новом позлатом обновљена, онда не може ни бити другачије, него да овдашњи стран свет пролазећи мимо Текелијанума, застаје јатомице пред том кућом, узалуд се мучећи да насриче онај сјајни и поносни натпис „Тюкюлй Өучащимся“. Не би требало ни један Србин, који у Пешту дође, да обиђе тај народни завод наш. Као што су сваком ином странцу, који амо дође, знамените ствари н. пр. музеј, краљеви двори, копутњак, Маргарита — тако треба да је знаменитост Србину Текелијин завод. —

У петак 29. јулија беше у руској капели у Ирми велика светковина. Капела та лежи покрај малог немачког села Ирме у песнички красном пределу у сред будимских гора, сат хода од Будима. Ту је год. 1801. сарањена вел. кнегиња Александра Павловна, ћерка руског цара Павла I. а сестра цару Николи. Она је била удата за негдашњим палатином Јосифом, па како умре врло млада, укопаше је на његову добру и саградише над њом капелу. После је руски двор основао ту парохију, која и дан данас постоји с парохом и певцем. Сада прославише ти Руси стогодишњицу од рођења кнегињина, и прослава та беше веома сјајна. Чувени прота Баваров из Штутгарта са месним тамо парохом Кустодјевом и једним капеланом бечке руске капеле свечано одслужише православну литурђију уз дивно појање пештанске срп. певачке дружине, која под својим ваљаним ликовођом Св. Бакићем би позвана да ту светковину увелича. Целу службу одстајаше осим многобројних одабраних гостију овдашњи ђен.-конвули руски и немачки и саветник бечкога руског посланства са својим сјајним свитама. На свечаном банкету (који се особито одликовао својом готово искључиво српском конверзацијом) певала се у убавом зеленилу, као песма на најзначајнију здравицу, руска химна

врећено! Цар, мислећи, кад једном ђачету није ништа било, ваља да ни њему, силеном цару, не може се ништа опасно догодити, сагради по ново исту таку ћелију, затвори се у њу, запали је, ова — као и прва — огњем изгори, али — у њој изгори и цар, једино му неповређена остане десна рука, којом је сиротињи добра чинио!

У другој народној песми „Душан хоће сестру да узме“, цар — по захтеву сестре своје, која је из све душе противна удадби за брата свога —

„Не жали похарчити блага,
Но довати триста неимара,
Те бијелу направише цркву,
Од бијела мермера камена,
Подлисташе тешкијем оловом,
А покрише тучем зеленијем;
Па направи до триста столова,
И доведе триста калуђера,
И дванаест светије владика,
И четири стара патријара,
И доведе ђакона Јована,
И његове ђеце триста луде.
Па проврлето просипаше мито,
Да му даду сестру за љубовцу.
Калуђери мита прихватише,
И прихвати дванаест владика,
И четири српске патријаре,
Но не хоће ђакоме Јоване,
И његове ђеце триста луде.“

Калуђери, владике и патријарси дакле без сваког устезања дају свој благослов Душану, да своју сестру за љубовцу узме, једино се томе противе „ђакон Јован и његове ђеце триста луде.“ Они Роксандри, сестри Душановој, овако говоре:

„А да бог да и богородица,
Ак' узела мила брата свога,
Божја од вас неостало трага,
До ван змије и намена станца!“

Цару Душану ово не би по вољи, те сагради ћелију сличну оној цара Константина, о којој је мало час реч била, затвори у њу „ђакона Јована и његове ђеце триста луде“ и запали је са четири стране.

„Кад на јутро јутро освануло,
Ев' порани српски цар Стефане,
А погледа Стефан на ћелију,
Ал' се сама оградила црква,
А у цркви триста светитеља,
То су, браћо, млади мученици.“

Цар начини нову ћелију, па у њу затвори калуђере, владике и патријаре, и запали је.

„Кад на јутро бјеше освануло,
А отиде Стефан на ћелију,
Ал' ћелија бјеше изгорела,
И земља је под њом изгорела,
Изгорела па се пропанула,
Па је вода ударила мутна,
Те је њине кости ћердосала.
Кад то виђе српски цар Стефане,
Не смје узет сестру за љубовцу!“

Ко се дакле, по схватању нашег народа, најживље заузима за узвишену идеју правде и морала?

Заузима се безлобна, непокварена, себичношћу неокужена омладина. Није ли то онај лик у јелинској драми, који о свему својој неумитну пресуду изриче, па и о владању оних, што владалачки скиптар у руци носе?

Значајна је још и та појава у повесници наше књижевности, да су ново доба њезино створили људи, који нису високих школа учили, људи — самоуци.

Тиме да богме да вредност своју не губи школа и школска настава, нити јој се заслуге њезине побијају — али она не може друкчија ни бити него консервативна, или не може бар прва бити, која ће сваку новију идеју усвајати. Она може само оне научне истине омладини приопштавати, које су прошле кроз цедило опште свести и уверења, те су као необорive доказане.

Но то не мора сметати појединим ђенијалним умовима — ма ови и у школској скамији били — да замишљају нове путеве, којим наука или уметност ваља да пође, ако ће да добије нова полета, те да све ближе долази своме већем, своме апсолутном савршенству.

* * *

У тихој ноћи, када умукне жубор немирна дана, када на своду небеском сићане звезде затрепере својим љупким сјајем, долазе ти до уха необични звуци, које у метежу дана ни када ни чуо неси. Плахо Дунаво зашумори гласнијим, свечанијим шумом. Учини ти се, као да ти доносе гласе из даљине. Из успаване Фрушке причују ти се — благим лахорима донесени — тајанствени, нигда нечувени шапати и звуци. Од кога долазе ови заносни гласи? Је ли Фрушка добила новог славуја, који у ноћној тишини своје најдивније мелодије изводи? Или је стекла скорог обитаоца, који је из далеке туђине дошао у своју родну земљу, па своју већу радост свуда разглашује? Или ваља да ђеније Фрушке роду своме благи, срдачни наук даје, кад ти се уху час по причују оваки ноћни, свечани гласи и говори:

„Љубљена Србадијо!.... Једна од најмилијих жеља мојих ево је извршена. Моје кости почивају на моме красном Стражилову. До мене ће благи ветрићи горски доносити мирисе убаве љубице, прелепа ђурђица, мирисаве липе. До мене допиру слађане песме мојих милих славуја. Не далеко жуборе вали бистра, горска извора. Моја душа слади се рајским лепотама убаве Фрушке . . . Но не мислите, драги моји Срби, да је ова жеља, коју ви не давно извршисте, једини узор живота мога. Најдражи узори моји су још: мило, љубљено моје Српство, и света, божанствена природа! Хоћете ли, драги моји Срби, да вољу моју до краја извршите, а ви и ове узвишене узоре моје као светињу штујте . . . Љубите Српство и најмилије своје за њега дајте. Негујте мирисаво, лековито биље братске слоге, јер ово ће вам махом излечити вековне ране ваше, те ће се пробудити српска зора, а иза ове ће сванути бели данак слободе и среће српске . . . Љубите природу, јер она има у себи чаробну силу. Она је неисцрпиво врело снаге и срчаности, без које ни један народ не може опстати . . . . Само онај, који тако радио буде, достојан је, да пошту чини имену и спомену моме. Само онда, ако сва моја љубљена Србадија овако чинила буде, наћи ће моје кости жељеног мира, биће им лака српска земља, у коју сте их положили!“ . . . .

Има ли српског срца, које не би разумело, од кога долазе ови срдачни гласи, те које им се не би хтело и — одазвати?

стојећки ув праску прангија и брујање звона. О скупоценим даровима, које је руски цар цркви тој даровао, било је већ спомена у листу овом; али ће то моћи појмити само онај ко је имао прилике видети тај неописани раскош на утварима црквеним и на новој позлати.

Од прошла четвртка па све до јуче, запремљена је цела наша варош дању, ноћу самим бајонетима и иним убојним оружјем. Почетак побуни међу најнижи слојеви грађанства дао је повода онај злосретни Јозеф Шарф, дошав овамо са својим још злосретнијим сином Морицем. Најпре су се искупили беспослени људи пред гостионицу, у којој беху Шарфови на конаку, а кад их полиција поче гонити, метеж се изврве испрва у антисемитску демонстрацију, а по том у право харање и отимање. Народ што се беше искупио, узмицао је испред полиције, али је ув пут тотално опљачкао неколико јеврејских излога и дућана, полупао све лампе на керепешком сокаку и једну кавану савршено опустошио. То даде власти повода, те потеже војену асистенцију, и пуна три дан беху кордонима затворене најглавније улице, а обноћ изгледаху као какви бивуаци, у којима ништа друго не мога човек видети, осим бајонета, како светлуцају поред слабе светлости, што још на улица заоста.

Убојна сила заплашила је дабогме револтанте, те је сад већином већ свуда мирно. А није ни сада могло проћи без крви а канда и без убиства. Полиција је у више прилика пуцала са оштрим патронама, а јуче на ноћ је један коњаник, стагав своју жртву, неког пекарског момка тако га силно ударио мачем по глави, да је овај с места обнесвешћен пао, а како чујемо, до сад је већ и умро. Значајно је, да бечки и у опште страни листови доносе о томе много страшније извештаје, него што је у ствари. Није-ли и тому причина новинарска миверија, летња сезона? — По свему судећи, изгледа, као да се немири неће више појавити.

Пре неколико недеља био је у Пешти (а и сад се још бави у Маргитски купатили) наш поштована старина г. Атанасије Герески. Чујемо да је том приликом походио и Текелијин завод, где су га питомци, колико их још беше ту преко ферија, корпоративно поздравили.

Дневне новости.

(Крашевски.) Из Дражђана јављају да је Крашевски 27-ог пр. мес. у 7 сах. по подне онамо стигао и да је одсео у својој вили у северној улици. Крашевски налази се под полицијским надзором. При његовом доласку није било никаквих демонстрација. Осим неколицине пријатеља није нико други ни знао да долази. Истражни затвор уплиусао је веома неповољно на здравље пољског песника, а то веле да је знатно допринело његовом ослобођењу.

(Српско музикално друштво). Читамо у „Н. Б. Дн. од 30. јула следећу белешку: „На јучерашњем скупу „Српског музикалног друштва“ изабрани су: за председника г. Радослав Димитријевић инжињер, за благајника г. Таса Миловановић трг., а за деловођу Владислав П. Стефановић, трг.

(Гунгула у Загребу.) Под 1. (13.) тек. мес. пише „Позор“: „Синоћ око 10 сахата сакупило се је око три стотине људи, већим делом радника у Гундулићевој улици пред финансијалном зградом, на којој је истакнуто шест цимера са мађарским натписима. Свет је без вике и крике намеравао скинути те без потребе демонстративно истакнуте знаке мађарскога господства, но пре него што се то могло извести, изађе до двадесет наоружаних стражара, финанца и подворника да то спрече. Наравно да је услед тога настао живахнији разговор и правда, но без већих изгреда, а понајвише се истакао неки напити magyar-ember Врана Ференц тапетар из Шопрона, бранећи тенденцију г: Давида, те се тако непристојно понашао да су га, пошто се на позив редарственог надзорника да се влада мирно, не хтеде покорити већ стаде још већма викати, затворили код црвене лампе. Око 11 сахата умирио се народ, пошто су некоји доказивали да ће те противзаконите табле г. Давид морати скинути законитим путем.

У броју од 2. (14.) пише исти лист: Јуче у вече се опет састала пред зградом порезнога уреда множина понајвише радника, који су почели певати разне песме међу којима и песму: „У бој! у бој“ и владали се иначе мирно, но ипак дошло је међу свет до 30 финанца и множина стражара, који су утишавали људе и казивали да не смеју певати. Изгреда већега не беше, осим што је један камен бачен у прозор речене зграде, на што се групи приближио један од стражара и стао молити људство да се разиђе, јер — како рече — „то се вам бу већ законитим путем зравнало и доли назад дело, как се је и пре гори прибило“. Сада наравски сви стану стражару пљескати и за мало часова оду сви улицом. Но за један час ено их опет, певајући песму: „Удри удри ин дер штат, мађароном штрик за врат!“ Сада је имао и сам г. градски капетан посла, док се је свет по нешто разишао.

(Дар за пострадале на Искији.) Царица Марија Ана, супруга пок. цара Фердинанда, дарovала је 10,000 франака као потпору несретном становништву острва Искије.

(Како је доспело новинарство у чивуцке руке.) Кад је након француске револуције од године 1789. јевропски свет новим животом битисати почео, подигоше се и чивути да као практични људи нову струју на своју корист употребе. У Кракови састаде се чивуцка конференција и на њој поведе се реч о будућем благостању Израиља. У једној од одржаних седница устаде инглески чивутин Мојсеј Монтефиори и рече: „Вадава доносите закључке; док си штампу не подчинимо, не ћемо ништа постићи; бадава варате и банкротирате, без новинарства остаће наше господство за вазда тек само празан сан.“ Од тог доба почели су чивути присвајати новине. Разделише новине у три разреда: новине потплаћене од чивута; новине под народном образином и новине под отворено чивуцком заставом. Тако од данашњих главних свецких листова подлеже чивуцком упливу: „Times“ (код овог листа води главну реч Ротшилдова кућа), „Les Debats,“ „Independame Belge“, La Revue de deux Mondes“, „Figaro“, „Rappel“. Најопаснија је друга врста, која под народном заставом служи чивуштву. Листови ове врсте имаде особито у Аустро-Угарској врло много. У Инглеској спада амо „Daily Telegraph“, у Француској „Le Paris Journal“. У Бечу је „Neue freie Presse“ најглавнији, у Будим-Пешти „Pester Lloyd“, „Pesti Napló“ и „Egetértys“; у Италији је „Perseveranca“ најглавнији такав лист; за њим долазе „Diritto“ и „Liberta“ који су својина аустријских чивута. У Немачкој заступају ову врсту листова новине „Berliner Tagblatt“ „National-Zeitung“ и т. д. Отворено чивуцки листови раздају гесла; да њих није не би чивуштво тако сложно напред корачало.

(Из Пеште) јављају да је и прошлог понедељника било немира и да је том приликом ухапшено 23 особе. У свему ухапшено је до сада 173 особе, Прошлог уторника није више војска чувала улице; поједине мање полицијске патроле пролазиле су будим-пештанским улицама и пречиле су свако прикупљање радника и осталог света. Мир се полако почиње враћати но узрујаност је још веома велика, тако да и најмања провокација може врло лако поново распламтити тек привидно утишане страсти.

(О немиру у Бечу) јављају накнадно: Први судар између демонстраната и полиције догодио се пред кафаном „мока“ на „шотен-рингу.“ Демонстранти нападоше полицију намењем на што ова голим сабљама у руци навали на светину. За тили часак разви се права туча. Полицаји ударали су својим сабљама на све стране, и нису штедили никога, на кога наиђоше. Радници са своје стране потегоше цепне ножеве и занатска оруђа, те се одупреше навали полиције. Од једном устукнуше радничке гомиле брзо назад и пре но што је полиција била у стању да размисли о овој маневри радника, — поче на њу са свију страна камење као киша падати. Подиже се нечувена бука, коју је превидало лелекање рањених и помамни усклици разјарених радника. У то приспеде и војска, те одмах пободеним бајонетима навали на раднике, који тиме буду приморани на узмицање. Но коњаници не прођоше тако олако као пешадија. Када се упутише прама сакупљеној светини, поче на њих камење као киша падати. То је био знак за нападај. Коњаница потегоше сабље, пободоше коње и учинише јуриш на раднике. Ко не умаче, или се с пута не уклони био је прегажен. За десет минута била је светина растурена. „Шотен-ринг“ изгледао је као неко бојиште. На 60 радника лежаху то мање то теже рањени на крвљу обливеној калдрми. — У афери инглеског радника Стевенса јављају да је заступник његов др. Елбоген био код председника полиције и да се распитао о судбини својега клијента. Председник полиције изјави му да је Стевенс преко границе отправљен и да му је дирекција дала путног трошка. На питање дра Елбогна: „Преко које границе је отправљен Стевенс?“ одговорио је председник да на то питање није дужан одговорити.

(Са Исније) јављају о новим потресима. Потреси ови били су истина веома слаби, но застрашен народ боји се да они како год не буду предзнаци нових жалосних догађаја. Након ових потреса ишао је један потпоручник ђенијског кора на брдо Епомео и нашао је тамо пет нових јаруга, из којих је дим избијао. Покушај овога војничког часника, да бацањем камења у јаруге одреди дубину њихову, остао је безуспешан. Даље вести са Искије јављају да је откопавање обустављено, јер да од 27-ог нису нашли ни једне живе душе под рушевинама. Сав посао ограничен је на рушење појединих преосталих зидова и на отклоњење рушевина, које местимице читаве хумке чине. Пошто се са већих страна подизале тужбе против поступка војничке власти у Напуљу, то је војени министар талијански одредио комисију, која ће имати да испита целокупан рад војнива при катастрофи на Искији. Непосредни повод одређењу ове комисије била је вест, да је војничко заповедништво у Напуљу два сахата после потреса већ знало за несрећу, што се на Искији догодила, но да је на супрот томе тек после пуних дванаајст сахата послало припомоћ, и то само педесет војника. У Напуљ донесено је до сада свега 762 рањеника, и то 650 из Казамичоле, 72 из Лако Амена и 40 из Форија. Број оних који су мртви нађени и који су одмах на лицу места сарањени, не може се сасма тачно одредити, јер како је у први мах забуна још одвећ велика била, то су и дотични протоколи више тек површно вођени. Рачуна се да је од прилике 1200 до 1500 особа сарањено. Одрачуна ли се овај број и број рањених од укупног броја становништва, која је у поменута три места заједно са странци на 5000 особа бројати могло, и узме ли се да је у округлој своти избављено 1000 особа, — излази, да се под рушевинама морају налазити најмање 3700 до 3800 особа. Пошто пак приликом катастрофе становништво није сво на острву сакупљено било, може се рачунати да се још 1000 до 1200 особа — а можда и више — налазе под рушевинама. Како од 27-ог пр. мес. радници нису ископали више ни једну живу душу, то се држи да су под рушевинама затрпане особе већ све помрле. — „Газета Пиемонтесе“ јавља да је бискуп на Касамичоли Менела, мога су при катастрофи рушевине засуле, и који је после испод њих извучен мртав, још пуна 24 сахата у гробу живио и да је из овога упућивао војнике где да копају а да га спасу. Свом нећаку, који је војницима при радњи помагао, довикивао је из гроба непрестано: У овом правцу морате копати, спасите ме, спасите ме! Бискуп угушио се неколико сахата пре но што су војници до њега допрли.

(О волери.) Из Александрије јављају: У истој мери у којој епидемија опада у Каиру почиње она код нас растити; сваки дан умиру све то више особа. За задња 24 сахата умножио се број смртних случајева са 12. Предузете мере нису у стању да спрече ширење заразе. Лекари међународне санитетске комисије тога су мишљења, да ће колера скорим морати почети узмицати. У Дамјету, Мансури, Порт-Саиду и Суецу престала је колера. Лекар што га је влада мисирска послала у Розету тужи тамошњу полицијску власт да није савесно вршила своје дужности, јер не само да није пазила како се мртви сарањују, но је шта више допуштала и то, да се са ових хаљине скидају и да те исте хаљине други облаче и носе. Кедив је услед тога издао налог да се доличне санитетске наредбе морају тачно извађати; ако би се становништво показало упорно, има се силом приморати на уважавање наредаба санитетске власти.

Вести из осталих покрајина Мисира гласе веома трагично. Што је која покрајина даље од главнога града, то жалосније вести стижу овдаде. У тим удаљеним деловима Мисира умире свет без икакве помоћи. Број умрлих је непознат, јер у оним несретним крајевима нема брзојава. Најгоре страда покрајина Харкије; цеме да тамо на дан по 160 особа умиру.

(Кери уморен). У разправи, која је пре више месеци била у Дублину против убица инглеских министара Кевендиша и Буркеја, сведочио је као главни крунски сведок против оптужених Џемс Кери, који је код убијства министара и сам суделовао? Својим исказом довео је на вешала све своје другове, себе пак не само да је спасао, већ је од инглеске владе за велику услугу, коју јој је учинио издавши своје другове, добио награду од својих 60.000 форината. Пошто није могао дуже остати у Инглеској и Ирској, јер би га ирски незадовољници били јамачно одмах уребали и убили, Кери, добивши од енглеске владе горњу своту, беше пре месец дана отпутовао паробродом из Дублина у град Елизабету у јужној Африци, где се мислио настанити са својом фамилијом.

Његови непријатељи дочуше међу тим, да је отпутовао, те с истим паробродом крене и наручени Керијев убица именом О Донел, који се путем упозна са Церием. Вребао је згоду, да изврши свој налог и убије Керија. Намера ова пошла му је за руком, јер кад су већ били близу луке Елисабета, избаци О Донел на Керија три хитца из револвера и убије га на месту. Убица је затворен.

(Инглеске новине.) Лондонски листови први су у Јевропи. Њихово богатство градива, брзи извештаји са свију страна света, озбиљност с којом расправљају политичка питања, као и велико потпомагање од стране публике, једино је ваљда на свету. Често је већ говорено о томе, у колико стотина хиљада примерака излазе велики инглески листови, а сада је један познавалац инглеске журналистике обнародовао приходе првих лондонских новина. Тако н. пр. „Тајмс“ има годишње 24,000.000 прихода, „Дели Телеграф“ око 3 милиона, „Стендерд“ око 1,500.000, а „Дељи Њус“ 750.000 франака. После Инглеза најбоље стоје француске новине, а за тим немачке и руске.

(Повратак аустро-угарске северне експедиције.) Аустро-угарска експедиција, која је 2. маја год. 1882. под заповедништвом капетана линијскога брода Волгемута кренула из Пуља пут северногa пола, да на отоку Јан Мајену подигне знанствену станицу за мотрење природних појава у оним пределима, довршивши сретно свој задатак, враћа се натраг, те ће 19. о. м. по нов. кал. на пароброду „Пола“ приспети у Хамбург. У експедицији били су: М. Волгемут, Умберто Васо, Адолфо Бокрик од Болдве, Адолфо Собински, Аугуст Гроил, др. Фердо Фишер, Стеван Роко, Иван Шаманић, Густав Мартерер, Јосиф Баретинчић, Анђео Фурлани, Божо Гиордано, Антон Микачић и Томо Диминић.

(Француско крунско драго камење.) У другој половини овога месеца продаће се у Паризу на јавној лицитацији француско крунско драго камење. Међу овим камењем налази се и чувени „регенат“, који је у своје време купљен за 3,300.000 франака.

Политичке вести.

— Из Београда јављају „Н. Сл. Пр.“ да је услед путовања краљевог у Берлин састанак скупштине и опет одгођен на не извесно време. У Бечу приписују путовању краља Милана велики политички значај. — Леп изговор много вреди!

— Приликом ослобођења Цанковог из затвора послаше му грађани рушчушки следећи брзојав: „Наша срца пуна су весеља. Продужи и даље борбу за народна права.“

— „Романул“ пише: Велесиле могу након ратификације лондонског уговора приступити његовом извађању — ако су воље обновити питање источно.

— Краљ румунски отпутовао је у Берлин да крсти сина пруског принца Виљема.

— Из Петрограда јављају да ће се министар Толстој 15-ог септембра вратити са допуста и опет предузети своје послове.

— До сада познат је резултат од 1110 избора генералних саветника француских. Републикуваци добили су 684, конзервативци 327 места, у 99 случајева биће накнадни избори; републиканци освојили су 71 место.

— Из Букурешта јављају да су Наковић и Греков добили налог да саставе ново бугарско министарство.

— У Скадру убијен је ту неки дан вођа миридитских жандара, Дод Гега. Убио га је син пок. капетана Џона, момче од својих 16 година у друштву с неким Мар Тузом. Оба ова момка становали су код матере Пренк Биб Додине, те како је убијени Дод Гега био велики противник Пренков, држи се да је овај задњи или мати му морални виновник злочина.

— У политичким круговима лондонским држе да ће Инглеска за неколико месеци, могуће већ у новембру, своју војску из Мисира повратити.

— Приватне вести што их је „Тан“ добио из Мадрида јављају да устанак у Каталонији није савладан и да се тамо опет једна пуковнија побунила.

— Из Фросдорфа долази вест да је нестала свака нада да ће гроф Шанбор остати у животу.

— Рошфор држао је на народном збору у Лилу беседу, којом је тражио да се укине стајаћа војска. Почео је говор с речима: „Слава републици Шпанији!“ Ове речи биле су пропраћене бурним и одушевљеним усклицима. За тим је веома жестоко напао на установу стајаће војске и тражио је да се цео народ наоружа, како би се земља могла бранити, ако је когод нападне. Остали говорници изјавише да док и само једна стајаћа војска постојала буде, да све дотле не може ни говора бити о правој и истинитој републици.

Исправци.

У прошлом броју поткрало се више погрешака, које овде исправљамо.

У уводном чланку, у другом ступцу, 8. реду одозго стоји штампано: „мудровању“, а треба да је „шуровању“.

На другој страни, у трећем ступцу 22. реду одозго стоји штампано: једно, а треба да је једном.

На истој страни, у 4. ступцу, 27. реду одозго стоји штампано: укусу, а треба да је узусу.

XXIII. извештај

одбора за пренос костију Бранка Радичевића у Карловцима о добровољним прилозима.

156. Скупио г. Бранишаву Гргуревцима. По 2 ф. Ђ. Марковић парох, Милан Мијатовић економ. По 1 ф. Јов. Миросављевић благајник, Емил пл. Малдини начеоник, Ђ. Стајић трг., Милан Бошковић економ, Стеван Бошковић трг., Игњат Туфек властел. шумар, Тоша Вуковић трг., Паја Симић-Барако трг., Мара Сабовљевићка бележниковица. По 50 н. Коста Јовановић учитељ, Лазар Пејичић ратар, Живан Паланачки ратар, Јосиф Бернас столар, Кауцки властел. шумар, Матија Кунцул економ, Станко Шатрић месар, Младен Драгичевић месар. Свега 17 ф.

157. Из Сарајева: Петар Ђенић протођакон и катехета срп. правосл. гимназије, Милорад Јаковљевић богослов и суплент професор срп. прав. гимн. по 2 ф. Свега 4 ф.

158. Скупили: г. Ј. Сарајлија и Милан Мимић у Окучанима. По 8 ф. Ј. Сарајлија. По 2 ф. 15 н. Милан Мимић. По 1 ф. Игњ. Кнежевић, Теодор Кушевић правник, Петар Драгосављевић, Марија Лишчић, Јеринеј Ковачевић јеромонах из Рајића. По 60 н. Исо Скенжић, Ђуро Јаличић. По 50 н. Гавро Кокотовић из Бодегрије, Милан Вугерт столар, Фердо Рајзингер гостионичар, Андр. Кљајић, Јефто Поповић парох из Грађана, Ана Турашиновића, Персида Миловановића, Милановић парох, М. Дојић, М. Пауновић парох, Ђурђе Делић учитељ из Млаке, Пет. Котур учитељ из Д. Рајића, Брајковић, Пајо Љубовић из Рајића. По 30 н. Стеван Татомировић из Голеше. По 20 н. Теофил из Рајића, Петар Мрђеновић из Врбовљана. Свега 20 ф.

159. Скупио: т. Велизар Тубић парох у Елемиру. По 3 ф. Скупљач. По 2 ф. Фрања Чернолатец бележник. По 1 ф. Лука Тодоровић трг., Арса Мијатов. По 50 н. Суба Момир, Миша Еремић, Алекса Степанов, Љуба Давидовац ратари. Свега 9 ф.

160. Послао г. Емил Чупић парох у Острогону за себе 1 ф.

161. Скупило сл. срп. пев. друштво „Јавор“ у Вуковару. По 25 ф. сл. срп. црк. правосл. општина, штедионица. По 10 ф. срп. занатл. задруга, Паја Георгијевић из Зомбе. 10 ф. 20 н. скупио г. М. Кацан у сватовима г. Ст. Марковића 20 ф. 30 н. улог и интерес „Бранкове жеље“ у штедионици, 42 ф. 24 н. чист доходак од концерта. По 6 ф. Ал. Пауновић По 5 ф. Јулије Бубановић жупан, Риста Михајловић, др. А. Пејачић, Ј. Михајловић, Пет. Ковачевић, Миша Михајловић, В. са Михајловић, Платон Петровић, Коста Стојшић. По 3 ф. Платон Михајловић, П. Поповић, и Л. Бира, Гавра Михајловић, Л. пл. Рогулић, Сима Тепић По 2 ф. М. Вурдеља, Миланковић, Н. Панић, Васа Лукић, Л. Шамшаловић, Н. Палић, Ст. Поповић, Аћим Радошевић, Т. Станић, Л. Веселић из Градишта, С. П. Лазић, И. Церкаћански свештеник, Васа Мијачевић из Осека, Маринковић из Даља. По 1 ф. 50 н. Ж. Радак. По 1 ф. В. Л. Дамјановић, и Јефта Царевић, Ст. Марковић, Пера Гаврић, Мих. Рогулић, А. Кацан, Н Поповић мерник, Ст. Катрајн, Ј. Пшеница, Ђ. Мирковић, Ј. Андрић, Т. Ликић, Т. Илић, С. Мировић, Г. пл. Миковић, Ј. Гавриловић, Иг. Новковић, Жарко Станић. Н. Г. Петровић, М. Радак, Т. Шећерковић млађи, Ј. С. Марковић, К. Јовановић, М. Бира-Ст. Станишић, Софија Туцаковића, А. Панић, Г. Степанчевић. По 60 н. Илија Панић. По 50 н. Ст Рогулић, К. Девић, Ката Јоановића, Сима Царевић, Павле Бранковић ћурчија,

Ант. Рокосовић, Паја Бранковић, Миша Богић, Ј. Поповић, Пера Кошничарић, Ана Панића, Ш. Станишић, Матија Вујичић, Гл. Рогуља, Милица Поповића. По 40 н. Марија Радак, Ал. Папулић, Јов. Ракић, Марта Јовичића. По 30 н. Н. Н., Глиша. Свега 276 ф. 54 н.

162. Скупио г. Дамјан Прерадовић свешт. у Голубинцима. По 5 ф. Срп. правосл. црквена општина. По 2 ф. Мориц Гутман из Крушедола. По 1 ф. Мара Прерадовић, Милица Николајевић, Стефан Николајевић парох, Ђока Панаотовић, Светозар Костић, Велимир Св. Костић, Мита Драгаш трг. Божидар Станковић, Стеван Босниħ, Јован Босниħ, Стеван Кереши, сви из Голубинца, и г. Остојић, и Ђуришић, тргов. из Руме. По 60 н. Сима Ивков, тргов. помоћ. у Голубинцима, По 50 н. Сима Пекић, Кузман Влајковић, Петар Станковић земљеделци. По 20 н. Живан Лазић, Јован Бошњаковић, Живан Стаић, Петар Бељин, Коста Пекић, Павле Јефтић, Јаша Милијашевић, Тривун Ђукић земљеделци, Љуба Сукнаревић, Теодор Петровић занатлије. По 10 н. Јаков Лазић, Живан Малетић, Јован Видовић, Младен Ковачевић, Лазар Опачић земљеделци и Љуба Малетић. Свега 24 ф. 70 н.

163. Скупио г. Ал. Докић из Мошорина. По 2 ф. Мита Сузић кнез. По 50 н. Ал. Фишер. По 20 н. Сава Малетин. Мита Куруца, Аркадије Косовац. Свега 8 ф. 10 н.

164. Скупио г. Вл. Стефановић учитељ у Срп. Арадцу. По 1 ф. Скупљач, Ст. Путић бележник, Живојин Грујић трг. По 50 н. Милан Јанић, Светозар Ђорђевић ратари. Свега 4 фор.

165. Скупио г. Ј. Добровић у Дарувару. По 1 ф. Исидор Добровић, Ј. Моргенстерн, К. Јовановић, В. Јанковић,, Ђ. Протић, Т. Марић, Франц . . ., Драгутин Полак, Љубомир Јовановић, Јулијо Гесел, Јосиф Зводер, Ил. Драгојловић, Сима Ђукић. По 50 н. В. Есел, Ј. Драган, Ј. Добрић, Марко Томић из Раче, Ем. Странски, По 20 н. Г. Странски, гђ. Н. Н., Ам. Витић, Тејо Бекић, Никола Бекић из Брђана. Свега 16 ф. 50 н.

166. Скупио г. Т. Соларић прота у Дарувару. По 2 ф. Светозар Драгичевић трг. По 1 ф. скупљач, Платон Соларић парох у Катинцу. Свега 4 ф.

167. Скупио г. Паја Телечки парох у Срп. Неузини По 2 ф. Ж. Мирков. По 1 ф. Ж. Мирков за сина Љубомира, Љуба Стајић за синове Јована и Саву, Л. Мирков бележник, Љуба Мирков за сина Ивана, Сима Жебељан из Модоша, Мија, М. Поповић трг., К. Миливојчев трг., др. Франц Кервајс окружни лекар, исти за своју малу ћер Српињицу Вилму, Гена Миливојчев, Јоца Миливојчев ратари, срп. неузинска школа Скупљач. По 60 н. Андрија Радојчић мерник. По 50 н. Јоца Телечки машиниста, Андрија Радојчин кнез, по 40 н. Арса Стајић ратар. По 30 н. Сима Николић ратар. По 20 н. Ђорђе Бајин ципелар, Паја Рајић трг. спомоћник, Стајић ђак. Свега 17 ф. 90 н.

168. Скупио Свет. А. Разуменић-Црња у Белој-Цркви и Врачев-Гају. По 2 фр. Јован Михајловић, посланик земаљ. сабора из Беле-Цркве. По 1 ф. Врачевгајци, Манојло Кадић свештеник, Ђорђе Милосављевић бележник, Риста Јовановић бивши бележник; Јефта Јовановић трговац, Арон Стојановић и Арон Разуменић ратари. По 50 н. Ђорђе Радовановић гостионичар; Стеван Вулетић, обман имовне општине; Петар Обретковић, учитељ; Јулија Вујковић, учитељица и Никола Крестић, трговац из Беле-Цркве. По 10 н. Јован Кадић, Срче. Свега 10 ф. 60 н.

169. Скупио јереј Ник. Косановић консист. бележник у Плашком. Високопреосвештени епископ Теофан Живковић 20 ф. По 2 ф. Мих. Матијевић прота глински, Ђура Пашмуга прота плашчански. По 1 ф. гђа Јелена Ђ. Пашмуга, Петар Кокотовић трг. Петар Милошев трг. Миле Љубибратић бележник, Јосиф Пијевац учитељ, Миле Ристовић поштар, гђца Ана Мрвошева, гђца Јелка Мрвошева, Скупљач, Марица Н. Косановића. По 50 н. Симо Кокотовић ковач, Драгиња П. Милошева, гђца Зора Кокотовићева, Даница Н. Косановића, Сава Косановића, Сава Косановић богослов, Јелена Ристовића. Свега 37 фор.

170. Скупио г. А. Ђукић парох у Батајници (у Сриму). По 2 ф. 50. Скупљач. По 2 ф, Јован Вулко. По 1 ф. Сава Вукадиновић кнез, Мита Талавица бележник, М. Керечки ратар, П. Михајловић акцесиста, Ђ. Петровић трг. Кумрија Рацина ратарка, Драга Милошева ратарка, Милица Ђукића домостр. Ст. Марковић писар. гђа П. Ј. трг. из Земуна, Вујан Марковић ратар, гђца Милица Томашевићева учитељица. По 50 н. Катарина Марковића, Јов. Златановић ратар, Милан Михајловић ратар, Марко Ранковић подначелник. По 80 н. Рафајило Башлић ратар. По 50 н. Милован Марјановић хирург из Београда, Милан Станковић ратар, Илија Главаш ћурчија, Н. Н. у-ца. По 20 н. Ђорђе Павловић гостион. Жив. Јегленција ратар, Жив. Старчев ковач, Гига Обрешки, Иван Смуђа, Миладин Михајловић, Ник. Богуновић, Новак Јегленција, Раја Крушедолац ратари, Стеван Вељача ковач, Дамјан Обрешки, Љубомир Обрешки, Фема Јегленција ратари. Свега 23 фор. 10 н.

Уз то по извештају I—XXII. 11 ц. дуката 50 пара 4479 фор. 90 н.

Свега 11 ц. дуката 50 пара 4948 фор. 34 н. а. вр.

Због посла, што смо га имали око припреме за свечаност, не могосмо досад многе извештаје изнети на јавност, те ево тек сад настављамо; и молимо пошт. скупљаче и прилагаче, да се стрпе. Сви ће извештаји редом изићи, који су нам год стигли. Кад издамо последњи, јавићемо, да је последњи; и онда ко од пошт. прилагача или окупљача има шта да рекламира нек се изволи обратити на председника потписаног.

У Карловцима 1. авг. 1883.

За одбор:

Перовођа: **П. Марковић.** Председник: **П. Кречаревић.**

Благајник: **Коста Павловић.**

Колика је вода у Дунаву под Новим Садом.

Недеља	31. јула	3	мет.	83	сантим.
Понедељак	1. августа	3	„	70	„
Уторак	2. „	3	„	58	„
Среда	3. „	3	„	53	„
Четвртак	4. „	3	„	53	„

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Баш сад изишао је из штампе:

ЛЕТОПИС

МАТИЦЕ СРПСКЕ.

Уређује **А. Хаџић.**

Књига 135. (Свеска трећа за годину 1883.)

Ова свеска донела је ове саставке: I. Задатак књижевности, од Д. Миодраговића. — II. Четврти Цицеронов говор против Катилине. Превео Милан А. Јовановић. — III. Српкиња жена (погледом на српске народне умотворине) од А. Хаџића. — IV. Неће да се противи. Шаљива игра у једном чину. Написао Милан Савић. — V. Може ли бити на свездама живих створова? од проф. А. Матића. (Свршетак.) — VI. Цвеће. Песма Мите Поповића. — VII. Књижевност: Историја света, преглед удешаван за средње школе. Књига прва и друга. Написао М. Зечевић. Критика Јована Ђорђевића. (Свршетак). — VIII. Матица Српска: Изводи из записника књижевног одбора 1882.

У раду књижевног одбора матичиног штампане су ове оцене: оцена Филипа Оберкнежевића и оцена Светозара Савковића о Косановићевом преводу Шилерове песме „Звоно“, и оцена Андрије М. Матића на чланак Моје Медића: „Со као руда и њено културно-историјско и физиолошко значење“.

Сваки члан, који је одговорио својим чланским дужностима што се тиче плаћања чланарине, добија „Летопис“ бесплатно.

Члановима у месту доставља се „Летопис“ у кућу, а чланови са стране могу „Летописе“, који им припадају, сваки дан примити од „Благајнице Матице Српске“ у Новом Саду.

Ко од чланова жели „Летопис“ поштом добијати, ваља да пошље у име годишње поштарине 50 н. а. вр. „Благајници Матице Српске“ у Нови Сад, која води бригу, да се „Летописи“ тачно разашиљу.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У Н. САДУ

ЗА УВЕЛИЧАЊЕ ПРОСЛАВЕ

ПРЕНОСА КОСТИЈУ ПЕСНИКА ОМЛАДИНЕ

БРАНКА РАДИЧЕВИЋА

на Стражилово у Срем. Карловце 10. (22.) јула 1883.

Нашим издањем сад баш изађе:

ЈАЈНОВИЈА СРПСКА МУЗИКАЛИЈА БРАНКА РАДИЧЕВИЋА

КОЛО ИЗ ЂАЧКОГ РАСТАНКА

за гласовир просто по мелодији народној написао признати музичар српски др. **Јован Пачу,**

са красном сликом Бранковом и потписом његовим на листу насловном — заоквирено тробојвицом српском.

Ово дивно ремек-дело народне музике — које је текстом из „Ђачког растанка“ пропраћено — спаја музиком и речма у коло све Србе где год се српско коло води и српска песма мили и негује — по Српству па све стране написао је **др. Јован Пачу** тако верно и лепо а при том лако — како само тај признати музичар уме и може.

Цена је овом колу Бранковом 80 новч.

Овом приликом препоручујемо сваком ова ниже назначена наша издања: у којима се Бранко песник омладине својим песмама и сликом слави и велича:

БРАНКОВЕ ПЕСМЕ

(најновије и најпотпуније осмо издање)

У врло фином елегантном повезу (целокупне) — —	1 ф. 80 н.
У картонираном тврдом повезу (целокупне) — —	75 „
ОДАБРАНЕ БРАНКОВЕ ПЕСМЕ књ. I. (мек повез)	25 „
ОДАБРАНЕ БРАНКОВЕ ПЕСМЕ књ. II. (мек повез)	35 „
НАЈОМИЉЕНИЈЕ БРАНКОВЕ ПЕСМЕ сад новоштампане у славу преноса Бранкових костију —	15 „

Слике:

Фотографска бранкова слика (визит-формат) (Бранко са вилом) — — — — — — — —	20 н.
Фотографска бранкова слика на вел. колу 16″/19″	1 ф. 40 „
Фотогр. бранкова слика са вилом на вел. колу 16″/19″	1 ф. 40 „
БРАНКО СА ВИЛОМ на платну са масном бојом израђено, у златном оквиру (раму) вел. 24″/34″	12 ф. — „
БРАНКО ОД ГИПСА (штатуета) — — — — —	2 ф. — „
Најновија бранкова слика израда Аничића из Лајпцига	1 ф. — „

Нови Сад, после Бранкове светковине 1883.

Српски књижари

Браћа М. Поповићи.

Ред пловидбе

од 5. (17.) јуна 1883. до даље наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан после ½5 сахата после подне.

У ТИТЕЛ: средом и недељом после ½5 сахати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: средом, петком и недељом после ½5 сахата после подне.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан у ½11 сахата пре подне. **Отправништво.**

Ред пловидбе

помесног пароброда „Нимфе,“

почевши од 16. (28.) априла о. г.

из Каменице у Нови Сад: пре по дне у 5, 6, 8. и ½10 сах., после по дне у 2, ½4, ½6 и 7 сахата;

из Новога Сада у Каменицу: пре по дне у ½6, 7, 9 и 11 сах., после по дне у ½3, 4 6 и ½8 сах.

Недељом и свецем вози пароброд пре по дне по пловидбеном реду, а после по дне на лепом времену по потреби.

У Каменици 16. (28.) априла 1883.

Подузетници,
помесне пловидбе.

Ред вожње железничких влакова

од 1. јуна о. г.

БУДИМПЕШТА-НОВИ САД.

	путнички влак	мешовити влак
Будапешта (Јозефштат) полази	7·45 ујутру	8·23 у вече
Будапешта (Францштат) . . .	7·55 „	8·44 „
Суботица стиже	12·34 п. п.	4·53 ујутру
Суботица полази	1·00 п. п.	5·40 „
Нови Сад стиже	4·05 п. п.	10·00 пре п.

НОВИ САД-БУДИМПЕШТА.

	путнички влак	мешовити влак
Нови Сад полази	11·55 пре п.	5·35 п. п.
Суботица стиже	2·55 п. п.	9·51 у вече
Суботица полази	3·10 п. п.	10·35 „
Будапешта (Францштат) . . .	8·12 у вече	5·42 ујутру
Будапешта (Јозефштат) . . .	8·22 у вече	6·00 ујутру

ОГЛАСИ.

ОГЛАС.

Уписивање ученика за школску годину 1883/4. на срп. вел. гимназији почиње 30. августа по н. к.

1. септембра понављаће испите они ученици, који су добили недовољну оцену из појединих предмета.

3. септембра почеће редовно предавање.

У Новом Саду 14. августа 1883.

Васа Пушибрк,
управитељ.

2—3

Објава.

Долеподписани издаје своју гостионицу, на Кустошу преко Тисе, — новом чарду на једну или више година под закуп. У истој гостионици налазе се следеће просторије: 1., велика крчма соба, с подрумом, 2., две велике отмене собе, три собе за путнике и две за бирташа, 3., пространи ходник с кујном и јеловником, 4., две штале за 50 коња и (шупа) сенарица, 5., велика авлија с бунаром и врло добром водом, 6., подузимач имаде право јагњице, овце и свиње клати, за које и стаја имаде.

Уз кућу одма има и седам ланаца ораће земље првог реда, која се такођер од 1. новембра 1883. под закуп издаје. Ближа условија код

М. Г. Јанковића
у Тителу.

3—3

Продаја куће

3—3

из слободне руке у каменичком сокаку бр. 197. састојеће се из сале за играње, три собе, кујне и подрума. Поближе извешће у истој кући.

ОГЛАС.

Моја два шилдбирцуза у Јарку издајем од 1. новембера под закуп или под рачун. Ко жели нека се код мене пријави.

3—3 **Јован Ристивојевић.**

КОСТА СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР У НОВОМ САДУ,

у ћурчијској улици број 1788.

Препоручује своје сложиште свију врста

ОГЊИШТА ШТЕДЊАКА (шпорхерта)

И ФУРУНА ЗА КОТЛОВЕ

као и нову повлашћену врсту

СТОЛНИХ ОГЊИШТА ОД БЛЕХА И КАЉЕВИМА ОБЛОЖЕНИХ,

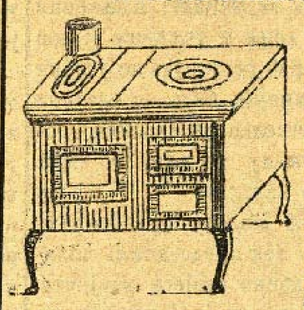

који уштеде 40% горива а удешени су за угљен-брикет. — Прима и извршује сваки **браварски посао** на грађевини, ограде порте, гробова по најновијем укусу, а најјефтинијој цени, исто тако и све оправке са најсолиднијом израдом. 8—16

ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ МИНЕРАЛНИХ ВОДА

као: **Гисхиблера, Селтерске, Рojчера, Мариенбадер, Карлсбадер** и других, код

Д. КОДЕ

У НОВОМЕ САДУ 26—100

где има и најбоље соде воде.

Studierende

welche in Wien Schulen besuchen, finden bei einem Professor im III. Bezirke, (Landstrasse) nahe der Stadt, vollständige Pension, Nachhilfe in ihren Studien, Unterricht in der deutschen, französischen und englischen Sprache, und gewissenhafte Beaufsichtigung. Gefällige Zuschriften, Wien, Landstrasse Krieglergasse 2. **Professor J. Stadtherr.** 1—3

АЛЕКСАНДАР АДАМОВИЋ

ТРГОВАЦ СА ВИНОМ И ПОСЕДНИК ВИНОГРАДА

на брду Салаксији (у Фрушкој Гори)

има у свом подруму у **Новом Саду** у својој кући под бројем 244/5 преко пута од варошке куће

СТАЛНО ВЕЛИКО ДОБРО УДЕШЕНО СТОВАРИШТЕ

сремских природних

БЕЛИХ, ЦРНИХ и ШИЉЕР-ВИНА

препоручујући иста препродавцима и већим трговцима, по најјефтинијој цени како којој врсти дневна буде, у бурадима по 50 литара и на више.

Бурад се на захтевање, купцу ув јамчевину и на послугу дају.

Исти има у горе наведеном стоваришту свом

ИЗВРСНЕ СРЕМСКЕ ШЉИВОВИЦЕ

и

ПРАВЕ КОМОВИЦЕ РАКИЈЕ

Молећи за што веће поручбине даје нудилац уверење да ће све налоге које добно буде, неодложно и најбоље извршити. 5 40

Помодна и мануфактурна трговина

С. МОМИРОВИЋА

у Вршцу

потребује два старија спомоћника који су вични у послуживању отмених муштерија и који су свршени у српском и немачком језику. Који желе ово место получити, могу по могућству одма у радњу ступити. 2—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

М. ВЕЗЕНКОВИЋА

у Вршцу

потребује једног млађег помоћника и једног шегрта. 2—2

МЕШОВИТА И ГВОЖЂАРСКА РАДЊА

М. Г. ЈАНКОВИЋА

у Тителу

потребује млађег помоћника и шегрта. 3—3

Пирнбершка и кратке робе трговина

ЗАХ. Г. СТОЈКОВИЋА

у Сомбору

потребује два помоћника. 3—3

ФОТОГРАФСКА РАДИОНИЦА ЈОВАНА РЕХНИЦЕРА У НОВОМ САДУ

(на пијаци, у кући „Матице Српске“, где је „Српска новосадска читаоница“).

ГАЛЕРИЈА СЛИКА-ФОТОГРАФИЈА

СВЕЧАНОГ ПРЕНОСА ЗЕМ. ОСТАТАКА БРАНКА РАДИЧЕВИЋА

седам слика, фотографисаних о светковини тој, дне 10. (22.) јулија 1883. у Новом Саду и Срем. Карловцима,

по природи

БРАНКО РАДИЧЕВИЋ — ПЕСНИК ОМЛАДИНЕ СРПСКЕ.

I. Стражилово и Бранков вис. II. Свечани спровод у Н. Саду са железнице на Дунаво (погледом са алтана срп. новосад. читаонице.) **III. Пред мртвачким одром** (катафалком) **на пијаци карловачкој** (предавање и пријем зем. остатака Бранка Радичевића.) **IV. На Стражилову — у долу пред крстом** (приликом говора г. Мише Димитријевића.) **V. Фотографисан рукопис Бранков** (једна песма му.) **VI. Сребрн венац Њ. В. Господара ЦГ. и Б. кнеза Николе I. у славу преноса зем. остатака Бранка Радичевића.**

Слике су ове по природи фотографијом са свим разговетно погођене и врло укусно израђене на формату кварта и прилепљене на финој картон-хартији с наштампаним оздоле натписом, шта која приказује — сви седам заједно потпуна галерија за украс сваком дому српском и без разлике словенском, и где се год поштује и цени песма и певанија геијалног песника Бранка Радичевића.

Потписани, пазећи се лепо са Србима, труди се сваком приликом, уметношћу својом да Србима буде свагда на служби — те и о овој светлој свечаности преноса земних остатака великога песника Бранка Радичевића, није потписани жалио ни труда ни трошка, да узвишене призоре народне светковине ове фотографском уметношћу одуговечи што лепше и достојније, како би бар у сликама гледали, који на тој светковини не бише, свечани спровод песников и убаво Стражилово, на ком је гроб Бранка Радичевића; а који овде и тамо бише, да имају драг и мио спомен тога великог дана народног.

ЦЕНА је: свакој горе назначеној слици за себе 1 фор., за свих седам заједно 5 фор., за 14 слика, било које 9 фор., за 140 слика било које 80 фор. а. вр.

ЈОШ НЕКА ЈЕ НА ЗНАЊЕ, да се у фотографској радионици мојој могу добити и ове фотографије, разне величине и формата: **најлепши призори** вароши Новог Сада у **12 слика** и града Варадина у **6 слика**, гвозденог моста железничког на Дунаву и прокопа (тунела) испод Варадина, и т. д. — Херцеговачко робље, Сан Краљевића Марка и т. д. Исто тако и фотографије краља од Србије Милана I. и краљице Наталије. — Прве Горе и Брда господара кнеза Николе I. и кнегиње Милене. — Фотографије **знатних и припознатих Срба**ља: Др. Светозара Милетића (разне величине и опа кад из тавнице изађе), Др. Јована Суботића, Др. Михаила Полит-Десанчића. — **Бивших министара** књ. српских: Јована Ристића, Јеврема Грујића, Бели-Марковића, М. Лешјанина, Теше Николића, Владимира Јовановића. — Фотографије **песника и књижевника српских,** умрлих и живих:

Бранка Радичевића (фотографисане по разним сликама и у разном формату)

Петра Петровић-Његуша, Доситија Обрадовића, Вука Ст. Караџића, ђуре Даничића, музичара Корнелија Станковића, Др. Јована Андрејевића, Косте Трифковића, Светозара Марковића. — Др. Змај-Јована Јовановића, Др. Лазе Костића, Антонија Хаџића, Стевана В. Поповића, Др. Илије Огњановића, проф. А. Сандића, Мите Поповића и т. д.

ЦЕНА је овим фотографијама: у формату визит-карте 25 новч., у формату кварт-величине 80 новчића.

НАРУЏБИНЕ са стране, било за готов напред послат новац, било са наплатом на пошти (per Nachnahme) извршиће се тачно и савесно и без оклевања.

У Новом Саду, месеца августа 1883.

ЈОВАН РЕХНИЦЕР, фотограф

на пијаци, у кући „Матице Српске“ у којој је „Срп. новосад. читаоница.“

3—3

Одговорни уредник Миша Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.